

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Aliæ objectiones proponuntur & solvuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

sui generis in quantum est relatio, non habet quod sit aliquid, sed solum quod sit ad aliquid: quod sit verò aliquid secundum rem, habet ex illa parte quã inest, vel ut idem secundum rem, ut in Divinis vel ut habens causam in subiecto, ut in creatis, Hæc D. Thomas. Quibus verbis aperte declarat, totam perfectionem, quæ est in divinis, oriri ab essentia, non verò à relationibus: quia relatio secundum conceptum relativum, & ut est purus respectus ad terminum, non est aliquid, sed ad aliquid; nec exprimit ordinem ad esse, ex quo ratio Perfectionis & bonitatis sumitur, sed ad correlativum, quod cum habeat rationem puri termini, nullam in eam influit perfectionem, sed solum præbet ei distinctionem & incommunicabilitatem. Ex quo infer S. Doctor, quod quamvis paternitatem Filius non habeat, quam Pater habet, non sequitur tamen quod aliquid habeat Pater quod non habeat Filius; quod falsum esset, si relationes adderent aliquam perfectionem essentia: cum enim perfectio illa esset relativa, & consequenter incommunicabilis, Pater ratione paternitatis haberet aliquam perfectionem, quæ non esset in Filio, & per consequens aliquid esset in Patre, quod non esset in Filio.

178

Ad testimonia SS. Patrum in primis dico, quod licet relationes divinæ nullam dicant perfectionem in Deo, arguunt tamen & indicant summam perfectionem in illo, infinitatem scilicet ac fecunditatem. Unde sicut ex defectu possibilitatis creaturarum infertur à posteriori, & per locum extrinsecum, destructio divinæ omnipotentia: ita pariter ex negatione relationum & processuum in Deo, rectè colligitur arguitivè & à posteriori, Deum non fore perfectum, si in illo non esset processio Verbi & Amoris, illamque infinitam perfectionem cariturum, si per impossibile paternitate & filiatione careret.

179

Secundò respondeo, hæc duo maxime inter se differre, nempe quod relationes ad perfectionem Divinitatis pertineant, & quod perfectionem divinæ naturæ superaddant: Nam ad perfectionem essentia: infinite perfectæ potest pertinere, communicare se alicui rationi formali, quæ ex vi suæ linear non afferat perfectionem, dummodo sit capax accipiendi imperfectionem illius, eam in se intimè includendo. Patet hoc in ente, ad cuius perfectionem pertinet communicari, & includi in verò, ut tali, licet verum, ut tale, secundum id quod superaddit enti, non dicat perfectionem & bonitatem distinctam virtualiter ab ente sed eandem prorsus ut communicatam & derivatam ab ente in actu, quod in ipso vero transcendentaliter includitur. Ita pariter, licet relationes divinæ non afferant perfectionem, virtualiter distinctam à perfectione essentia: verificatur tamen illud quod dicunt SS. Patres, & præsertim S. Thomas, relationes divinas, seu plures modos existendi in Divinis, ad perfectionem Divinitatis pertinere, & in ea contineri: Tum quia in natura divina radicaliter continentur, tum etiam quia perfectionem infinitam divinæ essentia: in se recipiunt & intimè claudunt.

180

Ad confirmationem respondeo, quod quando S. Thomas dixit Patrem non esse perfectum sine Filio, eique non esse perfectum gaudium de seipso, nisi in Filio; per hoc non intendit, quod Filius aliquam perfectionem Patri aut divinæ essentia: afferat; sed solum intendit docere, personas divinas esse inter se correlatas, & intimè connexas unamque non posse subsistere sine alia. Vel etiam

quia divina essentia, ratione suæ fecunditatis & infinitatis, habet quod sit communicabilis tribus personis, rectè à posteriori colligitur, illam non fore infinite perfectam, & ab illa Patrem non habiturum omnimodam perfectionem, si illa non communicaretur aliis duabus personis divinis.

Dices: Idem S. Doctor quæst sequenti articulo, probat reperiri in Deo rationem personæ, quia persona est summa perfectio: Sed hæc ratio non valeret, si personalitas in Divinis non adderet aliquam perfectionem ad essentiam: Ergo illi addit aliquam perfectionem.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem: licet enim divinæ personæ ratione subsistentia: relative perfectionem non explicant, duplicem tamen implicent, naturam scilicet intellectuales, quam dicunt in obliquo & de connotato, & subsistentia: absolute, quam includunt & supponunt. Unde ex eo quod divina essentia continet in se omnem perfectionem, rectè infer D. Thomas reperiri in Deo rationem personæ. Nec D. Thomas dixit, personam ut sic, & prout est analogicè communis Deo & creaturis, significare formaliter perfectionem, sed significare id quod est perfectissimum in tota natura, nempe subsistens in rationali natura; quod verum est, licet perfectionem de formali non explicet: ad hoc enim sufficit, quod duplicem illam perfectionem, naturam scilicet intellectuales quam connotat, & subsistentia: absolute quam supponit, implicite includat. Sed de hoc redibit sermo dilputatione sequenti.

§. III.

Alie objectiones proponuntur et solvuntur.

Objicies quartò: Perfectum, secundum Aristotelem, est cui nihil deest in proprio genere; quam definitionem admittit D. Thomas supra quæst. 4. articulo. Ergo perfectio in integritate consistit. Sed paternitas v.g. est integra, integritate relativa, quæ ratione distinguitur ab integritate essentia: Ergo est perfecta perfectione relativa, ratione distincta à perfectione essentia.

Respondeo explicando definitionem traditam. Perfectum est cui nihil deest in proprio genere, dicente perfectionem, concedo: in quocumque genere, nego. Sic autem esse intelligendam & explicandam hanc definitionem Aristotelis, patet primò, quia à D. Thoma ibidem sic explicatur: ait enim, *perfectum esse, cui nihil deest secundum modum suæ perfectionis.* Patet secundò in decreto Dei libero, cui, prout ab actu necessario distinguitur, nihil deest in proprio genere; & tamen prout sic perfectionem non dicit, aliis aliis quæ potuisset Deo deesse perfectio. Tertio patet, quia aliàs peccatum, secundum formalissimum conceptum peccati, perfectum esset; cum ei ut sic nihil deest ex his quæ ad proprium genus desiderantur: quod licet fortè ab Adversarijs admitatur, est tamen contra Aristotelem, expressè afferentem, non nisi metaphysicè vitium & peccatum dici perfectum; & contra manifestam rationem: nam aliàs verum esset absolute dicere, perfectionem aliquam subterfugere divinam causalitatem, cum peccatum, sub ratione peccati, non causetur à Deo.

Objicies quintò: perfectio formalis consistit in convenientia ad illud, cuius est perfectio: At divina personalitas, prout ab essentia distincta, convenientia est personæ constituta, cum omnes constitutivas

frum consonum & conveniens sit constituto: Ergo prout sic distincta, perfectio est personæ con-
veniens, & consequenter admittenda erit in divina
perfectio relativa, à perfectione es-
sentiæ ratione distincta.

Respondeo distinguendo Majorem: Consistit
in convenientia, ut est in actu existentia, vel ut ex-
pressè ordinem ad illam, concedo Majorem: sine
aliâ expressione, nego Majorem, & sub eadem
distinctio Minoris, nego Consequentiam. So-
lutio patet ex supra dictis: ostendimus enim in-
veniri aliquid esse bonum & conveniens, in-
quantum est in actu existentia, vel dicit ordinem
ad illam. Unde cum relationes divinae, ratione
sua non dicant ordinem ad existentiam, sed solum
ratione essentia quam includunt, ratione sui non
dicunt perfectionem, sed solum ratione essentia.
Ratio autem cur divinae relationes, sub proprio
conceptu non exprimant ordinem ad existentiam
est alia quam §. 2. ultimo loco tradidimus: quia sci-
licet ratio esse relationis in referre consistit, unde
nil respicere potest, nisi ordinando ad terminu.

Ex hoc colliges notabile discrimen, quod inter
divinas relationes & attributa versatur. Sicut
etiam supra dicebamus, relationem creatam in
hoc ab aliis prædicamentis differre, quod alia
prædicamenta respiciunt subjectum, ratione sui,
in consistendo, & ponendo in eo aliquid, per
quod subjectum perficitur in se, & non in ordine
ad aliud: ratio verò non respicit subjectum ra-
tionis sui, & sistendo in illo, sed ordinando illud
ad terminum, & ratione illius. Ita etiam divina
attributa respiciunt essentiam ratione sui, illam-
que perficiunt in se, & non in ordine ad aliud,
quod habeat rationem puri termini, & per con-
sequens et addunt perfectionem aliquam virtuali-
ter & ratione distinctam: relationes verò ex pro-
pria ratione explicita, non respiciunt divinam es-
sentiã, sed terminum sibi correlatum, ac proin-
de divinae essentia non addunt aliquam perfectio-
nem virtualiter distinctam, sicut attributa, sed
tantum purum respectum, à perfectione vel im-
perfectioe abstrahentem.

Dices: Relationes addunt essentia entitatem
virtualiter distinctam: Ergo & perfectionem.
Consequentia videtur manifesta, nam bonitas &
perfectio consequuntur ad entitatem.

Respondeo primò, Antecedens non esse cer-
tum, & negari à pluribus, qui existimant, quod
licet divinae relationes gaudeant realitate distin-
cta virtualiter à realitate essentia, non tamen enti-
tate: unde docent tres relationes posse quidem
dici tres res, non tamen tres entitates. Sed quid-
quid sit de hoc, de quo dicimus disputatione se-
quenti dato Antecedente, nego Consequentiam.
Ad cuius probationem, distinguo Antecedens.
Bonitas & perfectio consequuntur rationem en-
tis, ut in actu existentem, concedo Antecedens.
Sub præcisa ratione entitatis, nego Antecedens.
Mathematica enim, prout subsunt abstractioni
à materia sensibili & singulari, sunt vera entia rea-
lia, tamen, quia abstrahunt ab ordine ad existen-
tiam, prout sic non sunt bona, ut docent nostri
Thomistae in Metaphisica.

In illabus: Subsistentia Verbi Divini, ut virtua-
liter ab essentia distincta, terminat naturam hu-
manam, & supplet vices subsistentia & persona-
litatis creatæ: Ergo ut sic dicit perfectionem. Con-
sequentia videtur bona: Subsistentia enim Verbi
Divini non potest suppleri vices subsistentia crea-
tæ, nisi eminenter omnem eius perfectionem

Tom. II.

A contineat: At eminentialis continentia perfectio-
nis, necessario præsupponit rationem perfectionis
formaliter: Ergo subsistentia Verbi Divini, ut
virtualiter ab essentia distincta, dicit perfectio-
nem formaliter.

Confirmatur: Personalitas Verbi Divini, prout
ratione distincta ab essentia, sanctificat immedia-
tè humanitatem Christi, in sententia satis fre-
quenti apud nostros Thomistas: At sanctitas ne-
cessariò perfectio est, cum debeat subjectum con-
stituere sanctificatum, & objectum congruum di-
vinæ dilectionis, quod non potest nisi à forma
perfecta præstari: Ergo prout distincta ab essentia
formaliter est perfectio.

B Ad instantiam, concessio Antecedente, distin-
guo Consequens: Ergo ut sic dicit perfectionem
relativam, virtualiter distinctam à perfectione
essentiæ, nego absolutam, & indistinctam à perfe-
ctione essentia, concedo. Solutio patet ex su-
pra dictis. Sicut enim personalitas Verbi Divini,
tametsi relativa sit, continet eminenter subsisten-
tiam creatam, quæ absoluta est, ex eo quod quam-
vis non explicet rationem absolutam, imbibit ta-
men illam: ita similiter, quamvis non explicet
perfectionem, quia illam implicat, potest perfe-
ctionem subsistentia creatæ eminenter contine-
re, & illius effectum præstare. Per quod patet res-
ponsio ad probationem Consequentis: concessio
enim Majori, distinguenda est Minor: eminenti-
alis continentia perfectionis necessario præsup-
ponit perfectionem relativam, & ratione distin-
ctam à perfectione essentia, nego: absolutam, in-
distinctam à perfectione essentia, concedo. Et di-
stinguo Consequens dictione Minoris.

Ad confirmationem similiter distinguo Majorem:
Personalitas Verbi Divini, prout ratione di-
stincta ab essentia, sanctificat: ratione absoluta
perfectionis essentia quam essentialiter includit,
concedo Majorem: ratione illius quod explicat, &
essentia superaddit, nego Majorem. Licet enim
forma quæ sanctificat, in hac sententia, sit subsi-
stentia & relatio, ratio tamen sub qua sanctificat,
non est id quod explicat & superaddit essentia
(quod, ut supra dicebamus, est ratio puri respec-
tus, abstrahens à perfectione vel imperfectioe)
sed est ipsa perfectio essentia quam implicat, &
transcendentaliter includit, hæc enim est totius
sanctitatis & perfectionis fons & origo.

§. IV.

Solvitur alia obiectio.

Obijcies sextò: Si in Deo esset unica subsi-
stentia, illa sine dubio ratione sui diceret perfe-
ctionem ab essentia distinctam, redderet enim
naturam: divinam ultimò completam & termi-
natam. At nulla est ratio assignabilis, cur ex
distinctioe personarum in Deo, personalitas a-
mittat rationem perfectionis: Ergo divinae perso-
nalitates, seu relationes, ratione sui dicunt perfe-
ctionem, à natura distinctam.

Confirmatur: Personalitas creata dicit perfe-
ctionem, realiter modaliter à perfectione nature
distinctam: Ergo à fortiori personalitas divina
addit divinæ nature perfectionem, scilicet ratione
distinctam.

Ad objectionem, concessio Majori, nego Minorem.
Si enim unica daretur in Deo personalitas, tunc
personalitas vel esset ipsissima Dei essentia sine di-
stinctione virtuali, ut plures sentiunt de subsisten-
tia absoluta, quam Thomistæ agnoscunt in Deo

C c